

Riksdagens revisorer
100 12 Stockholm

Yttrande över rapporten ”Resursanvändningen inom högskolans grundutbildning” (2000/01:4)
(Dnr 52/00)

Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) har inbjudits att lämna synpunkter på Riksdagens revisorers rapport ”Resursanvändningen inom högskolans grundutbildning” (rapport 2000/01:4). Eftersom remissen har ställts till de flesta av förbundets medlemmar kommenteras rapporten endast i begränsade delar.

Revisorerna konstaterar i granskningen att grundutbildningen vid högskolan har expanderat kraftigt under 1990-talet, samtidigt som statsmakterna har genomfört besparingar. Under perioden 1994/95-1998 har kostnaderna för grundutbildningen ökat medan intäkterna har minskat. Högskolan har tillförts en rad nya uppdrag som inte varit finansierade. Någon samlad analys från regeringen har inte gjorts av hur förändringar av detta slag har påverkat verksamheten.

Studenternas lärartid är en viktig kvalitetsaspekt. Revisorerna konstaterar att de uppgifter som framkommit i granskningen om undervisningstätheten jämfört med vad som angavs som norm i Högskoleutredningen (SOU 1992:1) är mycket allvarliga. Läget betraktas som oroande om uppgifterna är representativa för en mer generell nivå på och utvecklingen av studenternas undervisningstid.

Dessa iakttagelser överensstämmer med vad SUHF vid ett flertal tillfällen påtalat för statsmakterna. Den ekonomiska situationen är bekymmersam och kan förvärras. SUHF har analyserat delårsrapporterna för universitet och högskolor och de prognoser för budgetåret 2000 som lämnats. Där framkommer att drygt hälften av universiteten och nästan alla mindre och medelstora högskolor varnar för negativa resultat i sina årsredovisningar. Detta kommer rimligtvis att ställa ytterligare rationaliserings- och besparingskrav på en redan hårt ansträngd verksamhet med de följder det får för kvaliteten i grundutbildningen. Resurserna för lärare att möta studenterna i olika former riskerar att minska ytterligare. Flera utredningar har visat att resursstandarden i grundutbildningen har passerat en kritisk nivå och att högskolans lärare är pressade till bristningsgränsen. SUHF konstaterar att riksdagsrevisorernas rapport är ytterligare ett belägg för att mer resurser behövs till högskolans grundutbildning.

Granskningen pekar på att kostnadsbaserad redovisning endast förekommer undantagsvis, vilket försvårar en analys av högskolans resurssituation.

Revisorerna föreslår att regeringen och Högskoleverket bör ta initiativ till att utveckla kostnadsredovisningen vid universitet och högskolor. SUHF instämmer i att en väl fungerande redovisning är central för en effektiv resursanvändning. Väsentligt är dock att den tar sin utgångspunkt i det resurstilldelningssystem som faktiskt gäller. Dagens resurstilldelningssystem är inte baserat på vad olika utbildningar faktiskt kostar. Det är snarare så att de tillgängliga intäkterna sätter ramarna för vad som är möjligt att utträta. Det är därför mycket tveksamt att bedöma verksamheten enbart utifrån kostnadsredovisningar. Vid en sådan bedömning är det minst lika viktigt att beakta det system för kvalitetsutvärdering som varje universitet och högskola ansvarar för.

Samtidigt instämmer SUHF i att det behövs ett utvecklingsarbete av olika resultatmått. Inom SUHF finns sedan ett antal år Högskolornas forum för redovisningsfrågor (HfR) som har arbetat med olika frågor kring redovisning och som bör vara en självklar diskussionspartner i ett fortsatt utvecklingsarbete.

Beslut om denna skrivelse har fattats av SUHFs arbetsutskott vid sammanträde den 30 november 2000.

Gustaf Lindencrona
Ordförande SUHF

Lars Eriksson
Projektledare